

..... HASTANESİ BAŞHEKİMLİĞİNE

Depremeler yol açtığı yıkımlar sonucu insanların ölümüne, yaralanmasına, ruhsal ve sosyal açıdan olumsuzluklarla karşı karşıya kalmasına ve de toplumsal sorunlara yol açmaktadır. Yıkıma bağlı yapısal zararların telafisi mümkün iken insan sağlığına olan zararların telafisi kesinlikle mümkün değildir. İstanbul depremi İstanbul ve Türkiye için yakın ve de çok ciddi bir tehlikedir. Sağlık açısından yol açacağı zararı ölçmek ise olanaksızdır.

Deprem karşısında hazırlıklı olmayan, dayanıksız bir sağlık hizmeti daha fazla insanın ölümüne, daha fazla sağlık sorununun yaşanmasına yol açması kaçınılmazdır. Şubat 2023 depremlerinde kamu-özel sağlık kurumlarının hasar (yıkılması) görmesi sonucu hasta, hasta yakını ve sağlık çalışanları doğrudan sağlık kurumlarında yaşamlarını kaybetmiş, yaralanmışlardır. Yaşananlar kabul edilemeyecek boyutta olup, tüm sağlık kurumlarının İstanbul depremine karşı dayanıklılık durumlarını tartışmaya açmıştır.

Hastaneler sağlık hizmeti verebilmeleri için temel olarak Hastane Afet ve Acil Durum Planı Uygulama Yönetmeliğine ve 6331 Sayılı İş Sağlığı ve Güvenliği Kanunun hükümlerine uymakla yükümlüdürler.

Hastane Afet ve Acil Durum Planı Uygulama Yönetmeliği (HAP) hastanelerde afet ve acil durumlarda sunulacak sağlık hizmetleri konusunda gerekli hazırlıkları önceden yapmalarını ve ilk 72 saat boyunca hastane dışından hiçbir yardım almaksızın kendi kendine yeterli olmalarını sağlamayı amaçlar. HAP'ın hazırlanmasından hastane yöneticileri sorumludur. HAP içerisinde hastanenin yapısal dayanıklılık testi sonucunun da (olumlu) mutlaka yer alması gereklidir.

Deprem bölgesinde 6 Şubat 2023 tarihinde ve saat 04.17 öncesinde sağlık hizmeti veren özel hastanelerin HAP'larının var olduğu ve ilgili resmi kurumlarca onaylanmış olduğu bilinmektedir. Ancak deprem ile birlikte birçok özel hastane yıkılmış, hasar görmüş, hizmet dışı kalmıştır. Kâğıt üzerinde yazılanlar deprem gerçeği karşısında anlamlarını kaybetmiştir.

Şubat 2023 depremleri ile yaşananların ve burada bahsedilemeyen olumsuzlukların İstanbul depreminde yeniden yaşanmaması için tüm özel hastanelerin (İstanbul) HAP'larının zorunlu olarak yeniden gözden geçirilmesinde, olumsuzlukların ve eksikliklerin giderilmesinde, gerçek anlamda depreme dayanıklı ve hazır hale getirilmesinde herkes açısından önemli yarar bulunmaktadır.

Hastane Afet ve Acil Durum Planı Uygulama Yönetmeliğinin yanısıra 6331 sayılı Kanun (4. Madde, 10. Madde, 11. Madde) işverenden risk değerlendirmelerini yapmasını ve acil durumları önceden değerlendirerek çalışanları ve çalışma çevresini etkilemesi mümkün ve muhtemel acil durumlara karşı önleyici, sınırlandırıcı tedbirleri almasını öngörmektedir. Yine İşyeri Bina ve Eklentilerinde Alınacak Sağlık ve Güvenlik Önlemlerine İlişkin Yönetmelik'te de binaların yapısı ve dayanıklılığına dair özel hükümlerde yer almaktadır.

Ayrıca 6331 sayılı Kanun tehlikeyi, "işyerinde var olan ya da dışarıdan gelebilecek, çalışanı veya iş yerini etkileyebilecek zarar veya hasar verme potansiyeli" olarak tanımlamaktadır. Bu

kapsamda da İstanbul depremi çalışma hayatı açısından mutlaka göz önünde tutulması gereken ciddi, acil ve yakın bir tehlikedir.

6331 sayılı Kanunun 13. maddesi “Ciddi ve yakın tehlike ile karşı karşıya kalan çalışanlar kurula, kurulun bulunmadığı işyerlerinde ise işverene başvurarak durumun tespit edilmesini ve gerekli tedbirlerin alınmasına karar verilmesini talep edebilir” hakkını tanımıştır.

İstanbul depreminin her an gerçekleşebileceği ve büyüklüğünün yaklaşık 7,5 olacağı bilimsel raporlarda yer almaktadır. Çalışanların çalışmama hakkını kullanması için gereken “ciddi ve yakın tehlike ile karşı karşıya” kalmış olma koşulları ortaya çıkmıştır. İşveren açısından İstanbul depreminin zarar verme potansiyelini tümüyle önleyecek önlemleri aldığını, olası bir depremde hiçbir çalışanın zarar görmeyeceğini somut önlemlerle kanıtlayana kadar çalışanların çalışmaktan kaçınma hakkı için yasanın aradığı koşulların oluştuğu bilinmelidir.

İstanbul depreminin çok farklı, baş etmenin çok zor olduğu zararlara yol açacağı ve oluşacak afet sorununu çözmenin, yönetmenin kolay olmadığı herkes tarafından bilinmektedir. Sorumluluğu yalnızca doğrudan sorumlu olanlardan beklemenin de çözüm olmadığı, olmayacağı, mutlaka sivil toplum örgütlerinin, toplumunda sorumluluk alması gerektiği yine bilinenler arasındadır.

Sorumluluklar insan hayatı ve sağlığı ile ilgili olduğunda önemi, boyutu daha da artmaktadır. İnsan hayatı ve sağlığı söz konusu olduğunda sorumlulukların yalnızca idari ve yasal sınırlar içinde kalmaması, sorumluluğun insani, mesleki ve etik değerler üzerinden de kavranmasında önemli yarar bulunmaktadır. Esas olarak sorunların çözümünü kolaylaştıracak, ortadan kaldıracak temel yaklaşım budur.

İstanbul depremi ve yaşanacak olan afet durumu Türkiye’nin ve herkesin ortak sorunudur. Dünyada yaşanan afetlerde olduğu gibi İstanbul depremi ile oluşacak afette de sivil toplum örgütleri ve toplumsal destek olmadan, ortak dayanışma oluşturulmadan baş edilmesi ne yazık ki mümkün değildir. Afet yönetiminin tüm aşamaları için tarafların birlikte hareket etmesi mutlak bir zorunluluktur. Bu kapsamda İstanbul Tabip Odası olarak kurumsal desteğimiz her zaman var olacaktır.

İstanbul depremine karşı hazırlıklı ve dayanıklı sağlık kurumları açısından sağlık kurumunuzun depremle ilgili olarak en kısa sürede uzman kuruluşlarca değerlendirilmesini ve sonucun üyelerimize bildirmemiz açısından kurumumuzla paylaşmanızı talep eder, çalışmalarınızda başarılar dileriz.

İSTANBUL TABİP ODASI